



Datum van  
inontvangstneming

:

27/11/2014

**Zaak C-479/14**

**Verzoek om een prejudiciële beslissing**

**Datum van indiening:**

28 oktober 2014

**Verwijzende rechter:**

Finanzgericht Düsseldorf (Duitsland)

**Datum van de verwijzingsbeslissing:**

22 oktober 2014

**Verzoekende partij:**

Sabine Hünnebeck

**Verwerende partij:**

Finanzamt Krefeld

---

**FINANZGERICHT DÜSSELDORF**

**BESCHIKKING**

In de zaak

Sabine Hünnebeck, [omissis] Gloucestershire GL 6 7 AB, Groot-Brittannië,

– verzoekster –

[omissis]

tegen Finanzamt Krefeld [omissis]

– verweerder –

inzake schenkingsrechten

heeft de vierde Senat [omissis]

op 22 oktober 2014 de volgende beschikking gegeven:

De behandeling van de zaak wordt geschorst.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag: **[Or. 2]**

Moet artikel 63, lid 1, VWEU juncto artikel 65 VWEU aldus worden uitgelegd dat het zich ook dan verzet tegen een regeling van een lidstaat volgens welke voor de berekening van de schenkingsrechten de op de belastbare grondslag in mindering te brengen belastingvrije som bij een schenking van een perceel grond dat op het grondgebied van die lidstaat is gelegen, lager is indien de schenker en de begiftigde op de datum van de schenking hun woonplaats in een andere lidstaat hadden, dan de belastingvrije som die zou zijn toegekend indien ten minste één van hen op die datum zijn woonplaats in eerstbedoelde lidstaat zou hebben gehad, wanneer volgens een andere regeling van de lidstaat op verzoek van de begiftigde de hogere belastingvrije som wordt toegepast mits alle door de schenker gedurende tien jaar vóór en tien jaar na de schenking gedane schenkingen worden meegeteld?

[omissis] **[Or. 3]**

### **Motivering:**

#### **I.**

- 1 Verzoekster en haar dochters, Amelie Hünnebeck, geboren op 10 juli 1995, en Corinne Hünnebeck, geboren op 12 juli 1997, bezitten de Duitse nationaliteit en wonen in Gloucestershire (Groot-Brittannië). Verzoekster woont sinds 1996 niet meer in Duitsland en haar dochters hebben nooit in Duitsland gewoond. Dat is ook zo voor haar gewone verblijfplaats.
- 2 Verzoekster was voor de helft mede-eigenares van een perceel grond in Düsseldorf (Duitsland). Bij notariële akte, verleden op 20 september 2011, heeft verzoekster haar aandeel in de mede-eigendom voor telkens de helft overgedragen aan haar dochters. Eventuele schenkingsrechten zouden door verzoekster worden betaald. Op 12 januari 2012 heeft advocaat Hendrik Jansen als voogd van verzoeksters minderjarige dochters ingestemd met de verklaringen die in de akte van 20 september 2011 waren opgenomen.
- 3 Bij twee beslissingen van 31 mei 2012 heeft verweerder lastens verzoekster over de verkrijging van het respectieve aandeel in het perceel grond te Düsseldorf door haar dochters Amelie en Corinne Hünnebeck telkens een bedrag van 146 509 EUR aan schenkingsrechten vastgesteld. Bij de vaststelling van de schenkingsrechten heeft verweerder op de verkrijgingswaarde telkens een persoonlijke belastingvrije som voor beperkt belastingplichtigen van 2 000 EUR in mindering gebracht.

- 4 Verzoekster heeft zonder succes bezwaar gemaakt. Met haar beroep vordert zij dat rekening wordt gehouden met een persoonlijke belastingvrije som van 400 000 EUR voor onbeperkt belastingplichtigen. Op een dergelijke belastingvrije som zou zij volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie recht hebben. Zij doet geen verzoek op grond van § 2, lid 3, van het Erbschaftsteuer- und Schenkungsteuergesetz (Duitse wet inzake erf- en schenkingsrechten; hierna: „ErbStG”). Enerzijds is het uit deze bepaling volgende vereiste dat een verzoek wordt gedaan, ontoelaatbaar daar het terugwerkende kracht heeft. Anderzijds heeft een dergelijk verzoek tot gevolg dat de persoonlijke belastingvrije som van 400 000 EUR slechts wordt toegekend wanneer rekening wordt gehouden met de zogenaamde vroegere verkrijgingen. **[Or. 4]**
- 5 Tegen verzoeksters betoog heeft verweerder ingebracht dat § 2, lid 3, ErbStG het mogelijk maakt dat beperkt en onbeperkt belastingplichtigen in alle opzichten op voet van gelijkheid worden behandeld.

## II.

- 6 Voor het antwoord op de prejudiciële vraag zijn de volgende bepalingen van het Erbschaftsteuer- und Schenkungsteuergesetz (ErbStG), in de op 27 februari 1997 gepubliceerde versie [omissis], laatstelijk gewijzigd bij § 11 van de wet van 7 december 2011 [omissis], van belang:

### 7 § 1 **Belastbare handelingen**

(1) Aan erfrechten (of schenkingsrechten) zijn onderworpen:

1. verkrijgingen door overlijden;
2. schenkingen onder levenden;
3. vermogensovergangen met een speciale bestemming;

[...]

(2) Behoudens andersluidende bepaling gelden de bepalingen van deze wet inzake verkrijgingen wegens overlijden evenzeer voor schenkingen en vermogensovergangen met een speciale bestemming en zijn de bepalingen inzake schenkingen ook van toepassing op vermogensovergangen met een speciale bestemming onder levenden.

### 8 § 2 **Persoonlijke belastingplicht**

(1) De belastingplicht geldt

1. in de in § 1, lid 1, punten 1 tot en met 3, genoemde gevallen, voor alle overgaande vermogensbestanddelen, wanneer de erflater ten tijde van zijn overlijden, de schenker ten tijde van de schenking of de verkrijger ten tijde van

het belastbare feit (§ 9) ingezetene is (onbeperkte belastingplicht). Als ingezetenen worden beschouwd:

a) natuurlijke personen die hun woonplaats of gewone verblijfplaats in Duitsland hebben, **[Or. 5]**

b) Duitse staatsburgers die niet meer dan vijf jaar ononderbroken in het buitenland hebben verbleven, zonder een woonplaats in Duitsland te hebben,

[...]

3. in alle andere gevallen, onder voorbehoud van het bepaalde in lid 3, voor de vermogensbestanddelen uit het binnenlands vermogen als bedoeld in § 121 van het Bewertungsgesetz [wet inzake de waardering van goederen] (beperkte belastingplicht).

[...]

(3) Op verzoek van de verkrijger wordt de overdracht van een vermogensbestanddeel dat behoort tot het binnenlands vermogen als bedoeld in § 121 van het Bewertungsgesetz (lid 1, punt 3), in haar geheel onderworpen aan de onbeperkte belastingplicht wanneer de erflater ten tijde van zijn overlijden, de schenker ten tijde van de schenking of de verkrijger ten tijde van het belastbare feit (§ 9) zijn woonplaats heeft in een lidstaat van de Europese Unie of in een staat waarop de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte van toepassing is. In dat geval worden ook meerdere overdrachten die door dezelfde persoon worden gedaan binnen tien jaar voor de vermogensoverdracht en binnen tien jaar na de vermogensoverdracht onderworpen aan de onbeperkte belastingplicht en overeenkomstig § 14 samengeteld. [...]

## **9 § 9 Ontstaan van de belasting**

[omissis]

## **10 § 14 Inaanmerkingneming van eerdere overdrachten**

(1) Ingeval eenzelfde persoon over een periode van tien jaar meerdere vermogensbestanddelen heeft overgedragen, worden deze samengevoegd door de waarde van de eerder overgedragen vermogensbestanddelen bij de waarde van het laatste overgedragen vermogensbestanddeel op te tellen. De belasting die uit hoofde van de persoonlijke situatie van de verkrijger en op basis van de bepalingen die van toepassing waren op de datum van de laatste overdracht van de vermogensbestanddelen verschuldigd zou zijn geweest over de eerder overgedragen vermogensbestanddelen, wordt afgetrokken van de belasting over het totale bedrag. [omissis] **[Or. 6]**

## **11 § 15 Belastinggroepen**

(1) Op grond van de persoonlijke verhouding tussen de verkrijger en de erflater of de schenker worden de volgende drie belastinggroepen onderscheiden:

Belastinggroep I:

1. echtgenoten en wettelijke partners,
2. kinderen en stiefkinderen, [...]

## **12 § 16 Belastingvrije sommen**

(1) Belastingvrij is, in geval van een onbeperkte belastingplicht (§ 2, lid 1, punt 1, en lid 3) de verkrijging

1. door echtgenoten en wettelijke partners voor een bedrag van 500 000 EUR;
2. door kinderen als bedoeld in belastinggroep I, punt 2, en door kinderen van vooroverleden kinderen als bedoeld in belastinggroep I, punt 2, voor een bedrag van 400 000 EUR;

[...]

(2) In plaats van de belastingvrije som krachtens lid 1, geldt in geval van een beperkte belastingplicht (§ 2, lid 1, punt 3) een belastingvrije som van 2 000 EUR.

## **13 § 37 Toepassing van de wet**

[omissis] **[Or. 7]** [omissis]

14 Voorts is de volgende bepaling van het Bewertungsgesetz (BewG), in de op 1 februari 1991 gepubliceerde versie [omissis], laatstelijk gewijzigd bij § 10 van de wet van 7 december 2011 [omissis], van belang:

## **15 § 121 Binnenlands vermogen**

Tot het binnenlandse vermogen behoren:

1. het binnenlandse vermogen in land- en bosbouw;
2. in Duitsland gelegen onroerende zaken; [...]

### **III.**

16 De vierde Senat schorst de behandeling van het aanhangige beroep (§ 74 van de Finanzgerichtsordnung) en verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie krachtens artikel 267, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) om een beslissing over de in het dictum

geformuleerde prejudiciële vraag. De uitkomst van het beroep hangt af van het antwoord op deze vraag.

- 17 De vierde Senat betwijfelt of § 16, lid 2, ErbStG – ook in het licht van § 2, lid 3, ErbStG – verenigbaar is met artikel 63, lid 1, VWEU juncto artikel 65 VWEU.
- 18 Het Hof van Justitie heeft zich reeds uitgesproken over de verenigbaarheid van § 16, lid 2, ErbStG (in de destijds toepasselijke, doch inhoudelijk nagenoeg identieke versie) met het Unierecht. Toen heeft het Hof geoordeeld dat artikel 56 EG juncto artikel 58 EG aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een regeling van een lidstaat die voor de berekening van de schenkingsbelasting bepaalt dat de op de belastbare grondslag in mindering te brengen belastingvrije som bij schenking van een perceel dat is gelegen op het grondgebied van deze staat, lager is wanneer de schenker en de begiftigde op de datum van de schenking in een andere lidstaat woonden dan die welke zou zijn toegepast wanneer ten minste één van hen **[Or. 8]** op diezelfde datum in eerstbedoelde lidstaat had gewoond (arrest Vera Mattner, C-510/08, EU:C:2010:216).
- 19 Wanneer alleen deze rechtspraak in overweging wordt genomen, zou het beroep in casu moeten worden toegewezen. De toegekende belastingvrije som van 2 000 EUR is immers lager omdat verzoekster en haar dochters op datum van de schenking in Groot-Brittannië woonden (§ 16, lid 2, juncto § 2, lid 1, punt 3, ErbStG), dan de belastingvrije som van 400 000 EUR, die van toepassing zou zijn wanneer ten minste één van hen op dat tijdstip in Duitsland zou hebben gewoond (§ 16, lid 1, punt 2, § 15, lid 1, juncto § 2, lid 1, punt 1, sub a, ErbStG).
- 20 De vraag rijst of het bepaalde in § 2, lid 3, ErbStG aan deze vaststelling afdoet. Deze bepaling is door de Duitse wetgever in het ErbStG ingevoegd naar aanleiding van het arrest Vera Mattner (C-510/08, EU:C:2010:216) teneinde de Duitse wetgeving in overeenstemming met het Unierecht te brengen [omissis].
- 21 Het Bundesfinanzhof (BFH) heeft tot nog toe enkel in de overwegingen van een arrest een standpunt over de verenigbaarheid van § 16, lid 2, ErbStG met het Unierecht na invoeging van § 2, lid 3, ErbStG ingenomen en geoordeeld dat de wetgever aan de Unierechtelijke vereisten is tegemoetgekomen door te bepalen dat de belastingplichtige in de in § 2, lid 3, ErbStG bedoelde gevallen van beperkte belastingplicht kan verzoeken dat de vermogensoverdracht in haar geheel wordt onderworpen aan de onbeperkte belastingplicht (BFH, arrest van 4 juli 2012 [omissis]).
- 22 Om procedurerechten heeft het Hof van Justitie nog niet de gelegenheid gehad om zich over deze kwestie uit te spreken in het kader van de niet-nakomingsprocedure die de Europese Commissie tegen de Bondsrepubliek Duitsland met betrekking tot § 16, lid 2, ErbStG heeft ingeleid (C-211/13, EU:C:2014:2148, punten 20 e.v.).

- 23 Het Hof van Justitie heeft evenwel geoordeeld dat ook de facultatieve toepassing van een te onderzoeken nationale regeling onverenigbaar met het Unierecht kan zijn (arresten *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-446/04, EU:C:2006:774, punt 162; *Gielen*, C-440/08, [Or. 9] EU:C:2010:148, punt. 53, en *Beker*, C-168/11, EU:C:2013:117, punt 62). Bijgevolg kan het bestaan van een keuzemogelijkheid die in bepaalde omstandigheden tot een met het Unierecht verenigbare situatie kan leiden, op zich alleen niet de onrechtmatigheid van een met het Unierecht onverenigbare regeling wegnemen. Dit geldt a fortiori wanneer de met het Unierecht onverenigbare regeling automatisch toepassing vindt wanneer de belastingplichtige geen keuze maakt (arrest *Beker*, C-168/11, EU:C:2013:117, punt 62). Wanneer deze overwegingen op het onderhavige geval worden toegepast, kan ervoor worden gepleit dat de invoeging van § 2, lid 3, ErbStG niets afdoet aan het gegeven dat § 16, lid 2, ErbStG in strijd is met het Unierecht. Met name vindt § 16, lid 2, ErbStG automatisch toepassing wanneer de belastingplichtige geen verzoek indient. De voor beperkt belastingplichtigen lagere belastingvrije som moet ook in casu worden toegepast aangezien geen verzoek krachtens § 2, lid 3, ErbStG tot onderwerping van de vermogensoverdracht aan de onbeperkte belastingplicht is ingediend.
- 24 Bovendien rijst ook twijfel over de verenigbaarheid met het Unierecht van het bepaalde in § 2, lid 3, ErbStG, dat op verzoek toepassing vindt.
- 25 Ten eerste kan de verkrijger overeenkomstig § 2, lid 3, eerste volzin, ErbStG slechts een verzoek doen wanneer de erflater, de schenker of de verkrijger op het tijdstip van de vermogensovergang zijn woonplaats heeft in een lidstaat van de Europese Unie of in een staat waarop de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte van toepassing is. Het Hof van Justitie heeft zijn rechtspraak in het arrest *Yvon Welte* evenwel uitgebreid ten aanzien van derde landen. Ingevolge dat arrest moeten de artikelen 56 EG en 58 EG aldus worden uitgelegd dat zij in de weg staan aan een regeling van een lidstaat inzake de berekening van de erfbelasting volgens welke de belastingvrije som bij vererving van een onroerende zaak die op het grondgebied van deze staat is gelegen, lager is wanneer de erflater en de verkrijger van de nalatenschap ten tijde van het openvallen van de nalatenschap in een derde land woonden dan die welke zou zijn toegepast wanneer ten minste één van hen op datzelfde tijdstip in voormelde lidstaat had gewoond (arrest *Yvon Welte*, C-181/12, EU:C:2013:662). [Or. 10]
- 26 Ten tweede moeten overeenkomstig § 2, lid 3, tweede volzin, ErbStG meerdere overdrachten die door dezelfde persoon worden gedaan binnen tien jaren vóór en binnen tien jaren na de vermogensoverdracht worden onderworpen aan de onbeperkte belastingplicht en overeenkomstig § 14 ErbStG worden samengeteld. Volgens de bewoordingen van deze bepaling geldt dus een periode van twintig jaar waarin § 14 ErbStG op een bepaald ogenblik, met eventuele overlappingsen, toepassing vindt terwijl § 14, lid 1, eerste volzin, ErbStG in geval van onbeperkt belastingplichtigen in de zin van § 2, lid 1, punt 1, ErbStG gedurende opeenvolgende periodes van slechts tien jaar toepassing vindt. Daarenboven is in



geval van immigratie en emigratie een ongunstigere behandeling van belastingplichtigen die op verzoek aan de onbeperkte belastingplicht worden onderworpen op grond van § 2, lid 3, ErbStG denkbaar in vergelijking met onbeperkt belastingplichtigen als bedoeld in § 2, lid 1, punt 1, ErbStG [omissis].

[omissis] [overwegingen in verband met de toepassing in de tijd van afzonderlijke bepalingen van het ErbStG]

[omissis]